

בין המצרים (12)

להנצל ממנו, אפילו בעת התפילה ולימוד התורה, כי מבלבל הוא הכוונות הראויות, ומערב בהן גאוה, חמדה, כעס והרהורים רעים. עד שאין לך דבר מהבלי העולם ותחבולות הזמן, שלא יעלה ברעיונו בעת עסקו בעבודת השי"ת. על כן מקונן הנביא: **"גם כי אזעק ואשווע שתם תפילתי"**, וזאת מחמת **"כי הכביד נחשתי"**, כבד עלי היצר הרע.

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות איכה"

הבכי על החורבן והשפעתו לדורות

ספר תלמיד חכם אחד, שיש לומ מכר, איש מסחר, שלפלא הוא שבמעמדו וסביבתו זכה להקים ולהחזיק מסגרת משפחתית של תורה עם אהבת תורה מיוחדת, וזכה שבניו וחתניו הם בני תורה מופלגים. כשנשאל הנ"ל פעם על כך, איך זכה להחזיק עצמו במדרגה זו, ענה, כי בצעירותו למד אצל רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל, ופעם בעת שיעור ההלכה אשר נמסר על ידו, בפני התלמידים אחר תפילת שחרית, כשהוא עטוף בטלית ותפילין, למד הרב עם התלמידים את ההלכה בתחילת שולחן ערוך 'אורח חיים': שראוי לכל ירא שמים שיהא מיצר ודואג על חורבן בית המקדש, וגעה בבכיה. 'אותו בכי', אמר היהודי הנ"ל: מהדהד באזני כל הימים, ומכח השפעה זו החזקתי את עצמי ובני ביתי קשורים לתורה באוירה טהורה.

ספר "ומתוק האור, בין המצרים"

חסדי ה' כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו (מגילת איכה ג. כב) מנה כאן הכתוב ב' מדות: 'חסדים', ו'רחמים'. ולכאורה, הרי מדת ה'חסד יותר ממדת ה'רחמים, וכיון שמעיד הכתוב שהנהגת ה' עמנו היתה ב'חסד', שוב מה מקומה של מדת הרחמים. אלא ענין ה'רחמים' לרחם אף במקום שרובם עוונות, שמצד הרחמים מביטים ומתייחסים אל אותו מיעוט שהוא טוב, ומרחמים עליהם, לעומת זאת, ענין מדת ה'חסד' שהוא כולו 'חסד' פשוט, שאף שאין במקבל כל צד ראוי לקבל, מ"מ מצד מדת ה'חסד' ינהגו עמו בחסד.

וזה שאומר הדור האחרון: **"חסדי ה' כי לא תמנו"**, העובדה שאנו קיימים ולא נכחדנו, היא מצד מדת ה'חסד', שהרי אין בנו כל צד זכות שיגן עלינו. והטעם שעדיין יכולה מדת ה'חסד' לגונן עלינו, משום שהדורות הקדומים, היו בהם צדדי זכות, והיו יכולים להתקיים מצד מדת ה'רחמים **"כי לא כלו רחמיו"** אולם, אילו גם הדורות הקדמונים היו נצרכים למדת ה'חסד', לא היה לנו קיום ושיור, כי אפשר שהיתה תמה וכלה

השפעת החורבן בכל חלקי התורה

כל העשין והלאוין מכונים כנגד רמ"ח איברים ושס"ה גידים שבנפש היהודי, יש בהם כנגד איברים שאין הנשמה תלויה בהם. החטא שגרם לחורבן בית המקדש, הוא חמור כל כך, שפגע בלבם של ישראל, נקודת החיים של עם ישראל ניטלת מהם. ודאי שגם שאר המצוות והלאוין אינם באותה דרגה שהיתה בזמן מעלתם של ישראל. התפילה שבפה אינה אותה תפילה, המצוות שבשאר איברי הגוף קיימים אבל לא באותה דרגה. אבל הפגיעה הקשה ביותר היא באותם עניינים של חורבן. בציפור הנפש של כלל ישראל, הירידה החזקה ביותר היא באותם עניינים שעליהם נאמר שהעושה אותם אין לו חלק לעולם הבא. לכן לצערנו כ"כ מצוי הפגם של הלבנת פנים ולשון הרע, וביטול תורה השקול כנגד כולם. הבכיה הנצחית, שאין לה הפסק, היא על אלו היחידים שאין להם חלק לעולם הבא. על הירידה הרוחנית הגורמת שיהיו כאלו שלא יזכו להיכנס בתוך הכלל לעתיד לבוא. הפחד הנורא הוא מפני הזמן שיקרא ה': **"נחמו נחמו עמי"**, ומי יודע מי יכלל בתוך עם ישראל לעת ההיא. בכל ימות השנה חוששים לחשוב על הענין. אבל בתשעה באב, יום המיועד לבכיה, צריך להתבונן על העתיד ולראות לזכות שיהיה חלקנו בין הנגאלים והנושעים. *רב פינקוס זצ"ל בספרו "גלות ונחמה"*

משה גער בשמש

איתא במדרש איכה (פתיחתא ב): שמשה רבינו גער בשמש: האיך המשכת לזרוח לאחר החורבן? אמרו לו השמש: בחייך איך לא אצא להאיר, הרי מכים אותי בשישים פולסא דנורא (שוטים של אש) ואומרים לי לצאת ולהאיר. וקשה מהו הלשון 'בחיך', הרי משה רבנו לא היה חי בעת החורבן? וביאר הגר"א, דאיתא בגמרא (נדרים לט): בזמן מחלוקתו של קורח אמרה השמש להקב"ה, איני יוצאת להאיר אם לא יעשה דין לכבוד משה, עד שירה בה חיצים שתצא להאיר, וכן בכל יום ויום יורים בה חצים ויוצאת ומאירה. וזה הפירוש "בחיך", הרי מזמן שהיית חי, היינו מעת מחלוקתו של קורח ועד היום, יורים בי וכופים אותי לצאת להאיר, על כן הוכרחתי לצאת אף לאחר החורבן.

ספר "שיח הפרשה"

הכביד נחשתי, גם כי אזעק ואשווע שתם תפילתי (מגילת איכה ג. ז-ח) בעוונותינו הרבים, בעת היותנו בגלות, גבר עלינו היצר הרע, והוא 'הנחש' הוא השטן. עד שאי אפשר כמעט

מכסת החסדים בעבור אותם דורות ולא היה נותר מאום לדור אחרון. "חסדי ה' כי לא תמו", שיכולה מדת החסד להגן בעדנו, כי החסדים שמורים לנו, לפי ש"כי לא כלו רחמיו", בדורות הקדמונים.
רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות איכה"

אין תורה (מגילת איכה ב.ט)

כתב בספר "בני יששכר": נראה לי כשילמוד אדם איזה לימוד ואינו מבין, יהרהר בתשובה ויתמרמר על הגלות ויתפלל על הגאולה, על ידי זה תתעורר דעתו להתבונן להשיג מה שלא ידע. והנה תשכיל ותדע מה שאמרו חז"ל (ירושלמי יומא א. א): כל מי שלא נבנה בית המקדש בימיו כאילו נחרב בימיו. ומהראוי לעיין, הלא רבים וכן שלמים יסודי עולם הלכו למנוחות ולא נבנה בית המקדש בימיהם. אבל האמת הוא הצדיקים בכל זמן בונים בימיהם חלק מבית המקדש כל אחד חלקו השייך לנשמתו וכל מי שלא נבנה בית המקדש בימיו כאילו נחרב בימיו. על כן כאשר האדם אינו מבין בדעתו איזה ענין בלימוד תורתו, הוא מפני שחלק בית המקדש שלו עדיין לא נבנה, מגודל חטאיו. הנה ישוב אל ה' על עוונותיו ויתפלל על הגאולה תתחזק דעתו ויראה פלאות מה שלא ידע עד עתה.

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות איכה"

עדות ומנהגים

במהלכה של הגלות נשלח עם ישראל לכל קצוות תבל, וכתוצאה מכך קמו בעמנו עדות ומנהגים שונים המיחדים כל חלק מחלקי העם. תפקידנו הוא לכבד כל מנהג ומנהג, וכמובן שלא לבוז לו או לדחותו. מספרים כי בישיבת "בית הלל" בבני ברק נגש במוצאי תשעה באב אחד מן המתפללים אל רב מרדכי מן זצ"ל ושאלו בפיו: האם יכול הוא לגשת להתפלל מעריב לפני העמוד ומכיון שהוא מתפלל נוסח ספרד יתחיל ב"שיר המעלות"? השיב לו רבי מרדכי: ישבנו כעת לילה ויום על הארץ בגלל שנאת חנם, ואתה שואל כאלו שאלות? יכול הנך להתחיל ב"שיר המעלות"

ספר "ומתוק האור, בין המצרים"

נפלה עטרת ראשנו אוי נא לנו כי חטאנו (מגילת איכה ה. יז)

לעיתים אין החוטא מרגיש את גודל הפגם שגורם חטאו, אבל אם רואה את כובד העונש שקיבל על עוונותיו, יכול הוא להשכיל ולהבין מה גדול החטא שגרם לעונש זה. על כן, אם הענישנו הקב"ה בעונש כה כבד, עד ששרף את בית מקדשנו מקום השראת השכינה והחריבו והרסו, מזה נוכל להשכיל ולהבין עד כמה גדול היה חטאנו. כאשר "נפלה עטרת ראשנו" תפארתו של עם ישראל נפלה ונחרבה, מזה נרגיש את גודל הפגם והקלקול, ונזעק "נפלה עטרת ראשנו"
רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות איכה"

הלכה: אם חייב לאכול בשר כדי לענג את השבת
השו"ע (סימן רנ ס"ב): פוסק שצריך להרבות בבשר ומגדנות כפי יכולתו, וכתב על זה **המשנ"ב** (בסימן רמ"ב בסק"א) שדברי הגמרא האומרת שיש לכבד את השבת בגדים וכו', זהו באותם מקומות שמתענגים ממאכלים אלה, אולם אם אינו מתענג באכילת הדגים אין לו חיוב לאוכלם. ולכן גם בנידון שלנו, אם כבר שבע מאכילת הדגים וקשה לו לאכול את מנת הבשר, אין חיוב בזה ואף ראוי שלא יאכל, כיון שיש חשש שזוהי 'אכילה גסה'.

ספר "הליכות שבת" רב אופיר מלכה שליט"א

פתגם: אשרי אדם מצא חקמה ואדם יפיק תבונה.
משלי

חקירה: קשוט עצמך ואח"כ קשוט אחרים
תלוי בזה שאינו נידון בכלל, או בזה שאינו נידון באותו דבר שדן בו, ונפק"מ לבן י"ג שנה שלא הביא שתי שערות, שנידון במטלטלין אך לא בקרקע, שאין מקחו מקח בקרקע, האם יכול לדון בדיני קרקע (תומים ז-ד: לא דן בקרקע, קצה"ח ז-ג: וכן דן, והביא גם את התומים)
ספר "קובץ דרישות וחקירות"

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם רפאל בן רבקה, חיים מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אביטל אורה בת אנאל אידה, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליה, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה. זיווג הגון: לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'ייזל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זהרה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן משה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צ'רלי בן ג'ולייט אסתר. אמיל חיים בן עזו עזיזה. ראובן בן חנינה, רחל בת מיה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים.

